

Pedra seca

Xavier Salat Brúnel

Durant segles, els humans han fet servir aquells materials que han tingut més a mà per a construir habitacles, sempre d'acord amb les tècniques pròpies de cada època. Aquest és el cas de les construccions agràries fetes amb pedra i només amb pedra. Es tracta de petites edificacions destinades a l'ús agrícola. Parlem de les barraques de pedra seca. Arreu de la Mediterrània s'hi ha, d'aquestes construccions, però és a Catalunya on el desenvolupament d'aquesta tècnica ha estat més notable, una tècnica que consisteix a construir petites edificacions al defora, disposant de forma superposada pedres de l'entorn, sense utilitzar cap element cimentador. Són barraques destinades a guardar eines, a acollir el bestiar i a fer

de refugi esporàdic per als pagesos. La tècnica de superposar pedres s'ha fet servir durant centenars d'anys per a capturar terres que es troben en diferents nivells o per a fer divisòries de propietats en forma de marges i murs.

L'abundància de pedra en el terreny i l'habilitat del pagès han aconseguit veritables obres d'art rural, de planta rectangular o circular, amb una o més habitacions, amb entrades de diferents tipus i arcades. Les barraques de pedra seca són un símbol del treball respectuós amb la natura, per part dels humans. Demostren que l'agricultura i l'arquitectura poden ser perfectament respectuoses amb l'entorn.

A part de constituir el testimoni d'una cultura i una tradició, les barraques

de pedra tenen un valor ecològic interessant, el de constituir un refugi de biodiversitat en zones modificades pels humans, acollint flora i fauna. L'especial característica de construcció de les barraques fa que quedin espais buits entre les pedres, espais que són capaços d'acollir les arrels de les plantes i de servir de refugi a tot un seguit de petits animals, especialment rèptils i petits rosegadors, i també a alguns ocells insectívors. La disposició de les pedres permet l'establiment de petits ambients de temperatures estables i humitat constant, cosa que garanteix l'estabilitat d'aquests hàbitats, fent més confortable la vida per a les plantes i per als animals. La presència d'aquestes barraques al mig dels camps de conreus constitueix un espai connector entre les diferents àrees naturals entretallades pels matxixos conreus. Les barraques actuen com de corredor biològic dels conreus. Als sostres de les barraques o sobre les parets es poden trobar plantes com els crespinnells, els barretets, el matafoc, l'heura, la linària, la morella; i animals com el gripau, la musaranya, l'erigó, les sargantanes, els dràgons i algunes serps. Són animals insectívors que ajuden a mantenir baix el nivell de les poblacions d'insectes dels nostres camps.

Les barraques i els marges de pedra també contribueixen a evitar l'acció de

Perosió, impedit la pèrdua de sòl fèrtil i conservant així el potencial productiu dels nostres camps.

Dissortadament, l'abandonament dels camps de conreu, la mecanització del camp català i els elevats costos laborals han fet esfondrar o fins i tot desaparèixer aquestes construccions agràries. Per això, el testimoniatge d'aquesta cultura i tradició cal que es mantingui. Per tant, ben vingudes siguin les publicacions i les associacions que tenen com a objectius preservar i divulgar aquesta tradició perfectament arrelada a casa nostra. Iniciatives, doncs, com les de l'Ajuntament del Pla de Santa Maria, en el sentit de catalogar, inventariar i divulgar mitjançant itineraris les barraques de pedra del seu terme, constitueixen un exemple a lloar i un model a seguir per part d'altres ajuntaments i per part del mateix Consell Comarcal de l'Alt Camp, que hauria d'aglutinar els esforços que es fan en aquest sentit. D'aquesta manera es demostra una sensibilitat i una estima cap a la pròpia terra, cosa que altres no saben o no han sabut fer.

Construccions fetes amb pedra seca

FREDÍ
PRODUCTES I SERVEIS PER LA SEVA OFICINA

VINE A VEURE'NS

HI TROBARÀS LES PRIMERES MARQUES DE PAPERERIA:

CROSS — TOMBO — ROTRING — PARKER
HARLEY — DAVIDSON — WATERMAN — FINOCAM
MIQUELRIUS — REGINA — QUOVADIS — etc.
ARA TAMBÉ MANDARINA DUCK

GRUPPO
Ofiexperts

Productes i serveis per a la seva oficina

Passeig de l'Estació, 29
43800 Valls - Tarragona
Tel. 977 613 189
Fax 977 613 591
e-mail: fredi@fredi-valls.com
www.fredi-valls.com